

Joaquin Rodrigo
CONCIERTO
DE ARANJUEZ

pro harfu a orchestr
(původně pro kytaru; upravil skladatel)

I. Allegro con spirito — II. Adagio —
III. Allegro gentile

Elias Parish-Alvars
KONCERT G MOLL
PRO HARFU A ORCHESTR
op. 81

(revize Nicanor Zabaleta)

I. Allegro moderato — II. Romanza. Andante
— III. Rondo. Allegro

Téměř legendární harfista dvacátého století, Nicanor Zabaleta, se narodil v San Sebastianu 7. ledna 1907. Po ukončení studií, která uzavřel pod vedením M. L. Tourniera, E. Coole a M. S. Rousseaua na pařížské konservatoři, se věnoval nejen a především koncertní hře — sólové recitály a vystoupení s nejslavnějšími orchestry světa ho zavedly do různých světadílů — ale působil také jako pedagog (v letech 1958—1962 vedl mistrovskou třídu sienské Academia Musicale Chigiana), jako znovuobjevitel zapomenutých a zejména jako první interpret nových, mnohdy přímo jemu věnovaných skladeb, a jako editor harfové literatury (mj. sborníku Spanish Masters [16th and 17th Century], obsahujícího kompozice Cabezónovy, Palerovy a Ribayazovy, děl Beethovenových a Dusíkových). Zabýval se i zlepšováním konstrukčních kvalit harfy. Z celé řady skladeb Zabaletova repertoáru, které byly zapsány na gramofonové desky (v roce 1959 získal v kategorii sólistů s komorním orchestrem pařížskou cenu Grand Prix National du Disque) patří harfové verze *Concierto de Aranjuez* Zabaletova vrstevníka Joaquina Rodriga (nar. 1902 v Saguntu ve Valencii), napsaného původně pro kytaru s doprovodem orchestru, mezi nejzajímavější. Od tří let slepý, věnoval se Rodrigo hudbě; klavír studoval u R. Ribese, harmonii a kompo-

NICANOR ZABALETA — harfa
ŠPANĚLSKÝ NÁRODNÍ ORCHESTR
Řídí RAFAEL FRÜHBECK DE BURGOS

Nahráno 3.—5. a 10. prosince 1973
v madridském Teatro Real

(Nahrávky HMV, v licenci EMI Records Ltd.)

sici u F. Antiche. Po úspěšném provedení některých skladeb ve Valencii odjel roku 1927 do Paříže, kde si ho oblíbil jeho učitel kompozice a instrumentace na École Normale de Musique, Paul Dukas, a kde se sprátelil se skladatelem, jenž měl na něj rozhodující vliv, Manuelem de Fallou. Pozdějšího dvojnásobného udělení španělského stipendia Conde de Cartagena využil k novému pařížskému pobytu, během kterého studoval dějiny hudby u A. Pirra a M. Emmanuela, a k několika uměleckým cestám po Německu, Rakousku a Švýcarsku. Po definitivním návratu do Španělska působil jako profesor dějin hudby na madridské univerzitě, a podnikl další cesty do Anglie, Francie, Itálie, Řecka a Turecka a Latinské Ameriky. Byl poctěn několika státními vyznamenáními a cenami, z nichž prvá, Premio Nacional de Música, mu byla udělena za souborné dílo do roku 1944, do jehož rámce spadá i *Concierto de Aranjuez*, napsané v roce 1939 a premiérované o rok později. Přítel F. Mendelssohna-Bartholdyho, Elias Parish Alvars (narozen 1808 v anglickém Teignmouthu zemřel 1849 ve Vídni), hudebník, jemuž se obdivoval jak hudební historik F. J. Fétis, tak H. Berlioz a F. Liszt a klavírní virtuos S. Thalberg (v díle obou posledních našel tento vztah svůj výraz v quasi harfovéch efektech jejich klavírních skladeb), žák N. Ch. Bochsy, F. J. Diziho

a Th. Labarra, neomezil svou hudební dráhu, kterou započal jako patnáctiletý na turné napříč Evropou, jen kariérou virtuosa na harfu; při svém italském pobytu se věnoval i hře na klavír, zpěvu a hudební teorii, aby později pokračoval v těchto studiích ve Vídni, kde se stal sólistou dvorní kapely, pod vedením S. Sechtera a J. von Seyfrieda; během několikaleté cesty po Orientě studoval tamní folklor. Zanechal po sobě významné dědictví nového kompozičního stylu (jako první psal skladby, určené výhradně pro harfu, kde nástroj nebylo možno libovolně zaměnit klavírem, jak bylo běžné předešlé praxi), a ačkoliv nevypracoval žádnou učebnici, dědictví moderní techniky hry; kromě zhruba sta tištěných skladeb (především různých variací, souvenirů, charakteristických kusů, pochodů, fantasií a tanců, úprav Fieldových nokturn, Schubertových písní, Mendelssohnova svatebního pochodu, skladeb pro harfu nebo klavír, harfu a housle, harfu a klavír, které psal spolu s C. Czernym, harfu a flétnu, které vznikly ze spolupráce s G. Fahrbachem) a skladeb rukopisných, mezi něž patří i jedna symfonie. Nejvýznamnější z jeho díla jsou *Voyage d'un harpiste en Orient*, op. 62, *Danse des Fées*, op. 76, a ze čtyř koncertů pro harfu a orchestr pod Mendelssohnovým vlivem napsaný *třetí*, op. 81.

